

2018 YILI TURİZMİN GELİŞTİRİLMESİ
MALİ DESTEK PROGRAMI
PROGRAM SONRASI DEĞERLENDİRME RAPORU

Aralık 2024 - BALIKESİR

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
TABLolar	2
GRAfİKLER	3
1. GİRİŞ	4
2. TURİZMİN GELİŞTİRİLMESİ MALİ DESTEK PROGRAMI	5
2.1. Programın Amacı ve Kapsamı	5
2.2. Programın Yürütülmesi	8
3. TEORİK ÇERÇEVE VE METOT	8
4. SONUÇLAR VE GENEL DEĞERLENDİRME	8
4.1. Desteklenen Firma/Kurum Analizi	8
4.2. Program ve Süreç Analizi	9
4.3. Program Sonrası Durum Analizi	18
5. BULGULARIN DEĞERLENDİRİLMESİ VE ÖNERİLER	25
6. ANKET SORULARI	27

TABLÖLAR

	Sayfa
Tablo 1. Destek Alan Kurum ve Kuruluşların Niteliği	9
Tablo 2. Programlara Başvuru Öncelikleri	11
Tablo 3. Ajans Destekleri Hakkında Diğer Kurum/Kuruluşlara Bilgi Verilmesi	14
Tablo 4. Planlanan ve Gerçekleşen Bütçe Karşılaştırması	18
Tablo 5. Projelerdeki Ek Yatırımlar	18
Tablo 6. Proje ile Elde Edilen Kurumsal Kazanımlar	19
Tablo 7. Ajans Desteği Alınmamış Olması Durumunda Projenin Gerçekleştirilmesi	19
Tablo 8. Projelerin En Önemli Sonuçları	24
Tablo 9. Projelerin Gelir Elde Etme Durumuna Etkisi	25
Tablo 10. Sunulan Yeni Hizmetler	25

GRAFİKLER

	Sayfa
Grafik 1. Projelerin İller Bazında Dağılımı	9
Grafik 2. Projeniz Kim Tarafından Hazırlandı	10
Grafik 3. Ajans Desteklerinden Haberdar Olma Yolları	11
Grafik 4. Projenin Hedef Kitlesi	12
Grafik 5. Projenin Hedeflerine Ulaşmak İçin Kullanılan Yöntem	13
Grafik 6. Projenin Hedeflere Ulaşmasında Etkili Faktörler (%)	13
Grafik 7. Ajans Desteklerinin Diğer Kurumlara Göre Avantajları	14
Grafik 8. Proje İzleme Sürecinin Değerlendirilmesi	15
Grafik 9. Proje Uygulama Sürecinde Karşılaşılan Zorluklar	16
Grafik 10. Kuruluşların Başvuru ve Değerlendirme Sürecine İlişkin Görüşleri	17
Grafik 11. Proje Bütçesi Dışında Finansal Kaynak Ayrılarak Yapılan Faaliyetler	20
Grafik 12. Projenin Sürdürülebilirliği	21
Grafik 13. Projeye İlişkin Yorumlar	22
Grafik 14. Fayda Maliyet Analizi	23
Grafik 15. Projelerin Çok Boyutlu Katkıları	24

1. GİRİŞ

Güney Marmara Kalkınma Ajansı (GMKA), 25 Temmuz 2009 tarih ve 27299 sayılı Resmi Gazete’ de yayımlanan 2009/15236 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile ulusal kalkınma planı ve programları ile uyumlu bir şekilde;

- Bölgesel kalkınmayı hızlandırmak,
- Bölgelerarası ve bölge içi gelişmişlik farklarını azaltmak ve
- Rekabet gücünü artırmak amaçlarıyla TR22 düzey 2 (Balıkesir ve Çanakkale illeri)

bölgesinde kurulmuştur.

Güney Marmara Kalkınma Ajansı yukarıda belirtilen bölgesel hedeflere ulaşabilmek adına proje teklif çağırısı yöntemiyle mali destek programları uygulamasına 2011 yılında başlamıştır. 2011 yılından günümüze Ajans tarafından 20 mali destek programı uygulanmış olup bu programlardan iki tanesinin uygulama süreçleri halen devam etmektedir. Bu raporun hazırlandığı 2024 yılı sabit fiyatlarıyla Ajans tarafından toplam 799 projeye yaklaşık 2,15 milyar TL mali destek sağlanmış olup, proje yürütücüsü kurumların katkısı şeklinde tanımlanan eş finansmanlar dâhil edildiğinde bu rakam yaklaşık 3,5 milyar TL’ye ulaşmaktadır. Bu programlardan 2018 yılı Turizmin Geliştirilmesi Programı, 2014-2023 Bölge Planı’nda yer alan “Güçlü Ekonomi ve Rekabetçi Sektörler” gelişme ekseninde kapsamındaki öncelik ve tedbirler doğrultusunda, saha çalışmaları ve uygulama tecrübelerine dayanılarak geliştirilmiştir.

Turizmin Geliştirilmesi Mali Destek Programı teklif çağırısı (TGMDP) 25 Eylül 2018’de ilan edilmiş, 23 Kasım 2018’e kadar proje başvuruları kabul edilmiştir. TGMDP kapsamında 38 proje başvurusu Ajans’a ulaşmış; değerlendirmeler sonucunda başarılı olan yedi proje ile sözleşme imzalanmıştır.

Ajansın 2018 yılında uygulama dönemine başladığı Turizmin Geliştirilmesi Mali Destek Programının sonuçlarının ve etkilerinin değerlendirilmesi, Programın uygulanmasındaki zorluklar ya da eksikliklerin tespit edilmesi amacıyla bu rapor hazırlanmıştır. Proje ve Faaliyet Destekleme Yönetmeliği’nin 47. Maddesinde “Program sonrası değerlendirme çalışmaları, Bakanlıkça belirlenecek usul ve esaslara göre program kapanış raporunun hazırlandığı tarihten itibaren en geç üç yıl içerisinde ajans tarafından yapılır ve sonuçları kamuoyuyla paylaşılır” hükmü yer almaktadır. Ayrıca, bu rapor kapsamında elde edilen sonuçların Ajansın sonraki dönemlerde uygulayacağı mali destek programlarının çerçevesinin belirlenmesine katkı sağlaması beklenmektedir.

Toplamda beş bölümden oluşan bu raporun giriş bölümünde, GMKA, mali destek programları ve 2018 Turizmin Geliştirilmesi Mali Destek Programı hakkında özet bilgilere yer verilmiştir. Raporun Mali Destek Programları bölümünde, 2018 yılı TGMDP'nin amacı ve kapsamı hakkında özet bilgiye yer verilmiş, programla ilgili özet veriler sunulmuştur. Çalışma yöntemi bölümünde ise program sonrası değerlendirme çalışmasının yöntemi açıklanmaktadır. Son olarak, çalışmada elde edilen bulgular grafik ve tablolara aktarılmış, sonuçlar değerlendirilerek tartışılmış ve tüm sonuçların değerlendirilmesinden hareketle, programların güçlendirilmesi, etkinlik ve etkilerinin artırılabilmesine yönelik öneriler sunulmuştur.

2. TURİZMİN GELİŞTİRİLMESİ MALİ DESTEK PROGRAMI

2.1. Programın Amacı ve Kapsamı

2016 verilerine göre Bölge genelinde lisanslı tesislere geliş sayısı Balıkesir'de yerli turist için Türkiye'nin %3,6'sı, yabancı turist için %0,4'ü; Çanakkale'de yerli turist için %1,4'ü ve yabancı turist için %0,5'idir. Balıkesir'de yerli turist geceleme sayısı ülkenin %3,7'si düzeyindeyken yabancı turist için bu oran %0,2'dir; Çanakkale'de ise oranlar sırasıyla %1,7 ve %0,2 olarak gerçekleşmiştir. Her iki veri de Bölge'nin özellikle yabancı turisti çekmekte yetersiz kaldığına işaret etmektedir. Mevcut durum 2016 yılına özgü değildir. 2012 yılından itibaren 5 yıllık rakamlara bakıldığında, tesise geliş sayıları genel olarak ülke turizmindeki değişimlerle örtüşmemektedir.

Bölge tesislerinde geceleme sayılarının tesise geliş sayılarına yakın olması, Bölgeye çekilen turistlerin büyük çoğunluğunun bir gecedan uzun konaklamadığına ve turizm acentelerinin TR22 Bölgesini bir 'geçiş güzergâhı' olarak değerlendirdiklerine işaret etmektedir. Turizmin Geliştirilmesi MDP kapsamında Bölgede en yüksek potansiyele sahip olduğu değerlendirilen turizm destinasyonlarının geliştirilerek Bölgeye çekilecek yerli ve yabancı turist ve turizm yatırımı sayısının artırılması hedeflenmektedir. Bölgenin geneline yaygın olan termal turizm merkezlerinin turistler için daha ilgi çekici destinasyonlar hâline getirilmesi ve 2018 Troia Yılı ile birlikte başlayıp devam edecek olan kültür turizmi hareketinin sürdürülebilir kılınması amaçlanmaktadır.

Turizm destinasyonları, ülke bütününden küçük ve ülke içindeki pek çok kentten büyük, belirli bir imaja sahip markalaşmış ulusal bir alan ve önemli turistik çekiciliklere, çekim merkezlerine, festivaller, karnavallar gibi çeşitli etkinliklere, bölge içinde kurulmuş iyi bir ulaşım ağına, gelişim potansiyeline, iç ulaşım ağıyla bağlantılı bölgeler arası ve ülke düzeyinde ulaşım olanaklarına ve turistik tesislerin gelişimi için yeterli coğrafi alana sahip bir bölgelerdir. Kültür ve Turizm Bakanlığınca düzenlenen 3. Turizm Şurasında turizmin daha rekabetçi ve sürdürülebilir kılınması, paydaşlar arasında

etkili koordinasyon ve iletişimin oluşturulması, kaynakların daha etkin ve verimli kullanılması amacıyla, kamu ve özel sektör birlikteliği ile yerel, bölgesel, ulusal tüm paydaşların yer aldığı rekabetçilik, sürdürülebilirlik ve verimlilik ilkelerinin ön planda tutulduğu “destinasyon esaslı örgütlenme” modellerinin oluşturulmasının bir gereklilik olduğu vurgulanmıştır.

Üçüncü Turizm Şurası kapsamında kurulan komisyonlardan biri “Turizmde Örgütlenme ve Destinasyon Yönetimi Komisyonu’dur. Bu komisyon tarafından alınan “pazar eğilimlerini, turizmin rekabetçi koşullarını, ulusal-yerel turizm politikalarını paydaşlarla koordinasyonlu bir biçimde belirlenmesi”, “destinasyonun markalaşması ve imaj yönetiminin sağlanması amacıyla çalışmalar yürütme” ve “sektöre teknik destek ve danışmanlık hizmeti verme” kararlarının uygulamasına katkı sağlanması amacıyla Turizmin Geliştirilmesi MDP’ye çıkılmasına karar verilmiştir.

Turizmin Geliştirilmesi MDP’nin, Şura kapsamında kurulan komisyonlardan bir diğeri olan “Konaklama Sektörü Komisyonu” tarafından alınan “konaklama sektöründe istihdama yönelik destekler verilmesi”, “deniz-kum-güneş turizminin yanı sıra, farklı turizm ve konaklama türlerinin gelişiminin teşvik edilmesi”, “Wellness için çok önemli bir destinasyon olma potansiyeline sahip olan ülkemizdeki “Wellness otel” kapasitesinin artırılması”, “tarihî ve tescilli yapıların turizme kazandırılması, tarih, coğrafya, lezzet ve yerel kültürlerle dayalı konaklama konsepti sunulması” gibi kararların uygulamasına da katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Bununla birlikte “Tanıtma ve Pazarlama Komisyonu” tarafından alınan “Destinasyon markalarının oluşturulması“, “Marka değerinin artırılması ve markanın farklılaştırılması sürecinde, insan unsurunun öneminden hareketle; turizm sektöründe nitelikli eleman yetiştirilmesi ve istihdamının sürekliliği için gerekli tedbirler alınması”, “Tanıtma ve pazarlama stratejileri, hedef ülke pazarlarının belirlenmesi”, “görsel, işitsel ve özellikle yenilikçi teknolojiler yardımıyla destinasyonun ziyaretçiler zihninde farklı konumlandırılmasının sağlanması” da bu MDP’nin kurgulanmasındaki gerekçelerden biridir.

Yukarıda bahsedilen gerekçelerle kurgulanan Turizmin Geliştirilmesi Mali Destek Programının öncelikleri;

1. Termal turizm faaliyetleri gösteren işletmelerin hizmet kalitelerinin artırılması,
2. Turizm işletmelerinin etkin ve yenilikçi yöntemler ile alternatif turizm hizmet kalitelerinin artırılması,
3. Troas Bölgesi’nin destinasyon yönetimi yaklaşımıyla tanıtımı ve pazarlanması, olarak belirlenmiştir.

Ajansın 2018 yılında ilan ettiği Mali Destek Programları için belirlediği toplam tutar 52.500.000 TL olup bu miktarın 15.000.000 TL’si Turizmin Geliştirilmesi Mali Destek Programı için

ayrılmıştır. Bu programa ayrılan pay, oran olarak % 28,6 olup 2018 yılında Turizm Altyapısının Geliştirilmesi Küçük Ölçekli Altyapı Mali Destek Programı ile birlikte ikinci en fazla destek ayrılan program olmuştur. Fakat başvuru yapan projelerin yarısından fazlasının (22 adet) değerlendirme süreçlerinde başarısız olması nedeniyle 15.000.000,00 TL'nin altında Ajans desteği gerçekleşmiştir.

Proje başına ayrılan destek miktarı en az 100.000 TL ile en fazla 500.000 TL olacak şekilde belirlenmiştir. Bütçenin geri kalanının yararlanıcı tarafından sağlanacak nakdi katkı ile finanse edilmesi istenmiş; aynı katkılar eş finansman olarak kabul edilmemiştir. Proje uygulama süresi en fazla 15 ay olacak şekilde ilan edilmiştir. Desteklenecek projeler için üç temel uygunluk kriteri; başvuru sahibi ve (varsa) ortaklıkların uygunluğu, projelerin uygunluğu ve maliyetlerin uygunluğu olarak belirlenmiştir.

Ajans'a sunulan projeler öncelikle "Ön İnceleme" aşamasından geçirilmiş, bu aşamada sunulan projelerin başvuru için her türlü idari uygunluğunun değerlendirilmesi yapılmıştır. Teknik ve Mali Değerlendirme aşaması olan ikinci aşamada ise her proje öncelikle en az iki bağımsız değerlendirici tarafından aşağıdaki kriterler doğrultusunda puanlandırılmıştır:

1. Başvuranın Mali ve Teknik Yönetim Kapasitesi
2. Proje Konusunun Programın Amaç ve Öncelikleriyle İlgililiği
3. Proje Faaliyetlerinin gerçekleştirilmesi için Önerilen Yöntem Kalitesi ve Geçerliliği
4. Projenin Sürdürülebilirliği
5. Projenin Bütçe ve Maliyet Etkinliği

Proje tekliflerinin destek almaya hak kazanabilmesi için toplam başarı puanına ek olarak, değerlendirme tablosunun ilk iki bölümünde incelenen "Mali ve Teknik Kapasite" başlığından en az 12 puan (20 puan üzerinden) ve aynı zamanda "İlgililik" başlığından en az 12 puan (25 üzerinden) alması koşulu aranmıştır. Değerlendirmenin sonunda 65 ve üzerinde puan alan başvurular başarılı projeler olarak listelenmiştir. Bu sürecin sonunda projeler, Değerlendirme Komitesi tarafından incelenmiş ve nihai destek kararı Ajans Yönetim Kurulu tarafından verilmiştir.

2.2. Programın Yürütülmesi

Sözleşmelerin imzalanmasından sonra projelerin izleme faaliyetlerine düzenli olarak devam edilmiş olup, izleme faaliyetleri aksatılan proje bulunmamaktadır. Sözleşme imzalanan ve başarıyla tamamlanan 6 projenin hepsine yapılan ilk izlemelerin ardından, uygulama döneminde anlık izleme ve düzenli izleme ziyaretleri gerçekleştirilmiştir. Satın alma mevzuatı gereği ihale yapması gereken

yararlanıcıların ihalesine katılımda bulunulmuş olup tüm projelerde fiziksel kontrol gerçekleştirilmiştir. Proje ödemeleri, yararlanıcıların ilk faaliyetlerini rahat yapabilmeleri için hak ediş esası uygulanmaksızın yapılan ön ödemeler ile hak ediş prensibiyle uygulanan ara ve nihai ödemeler olmak üzere 3 şekilde yapılmıştır. Program kapanış raporuna göre toplam Ajans destek tutarı 1.548.900,60 TL olarak gerçekleşmiştir. Toplam sözleşmeye bağlanan ajans desteği tutarı 1.588.737,56 TL olup, program kapsamında ilk planlamaya göre Ajans destek oranı % 97,49 olarak gerçekleşmiştir. Yararlanıcılar da bu miktarın üstüne 1.548.799,78 TL eş finansman sağlamıştır ve Bölgede program kapsamında toplam 3.097.700,38 TL değerinde kaynak harekete geçirilmiştir.

3. TEORİK ÇERÇEVE VE METOT

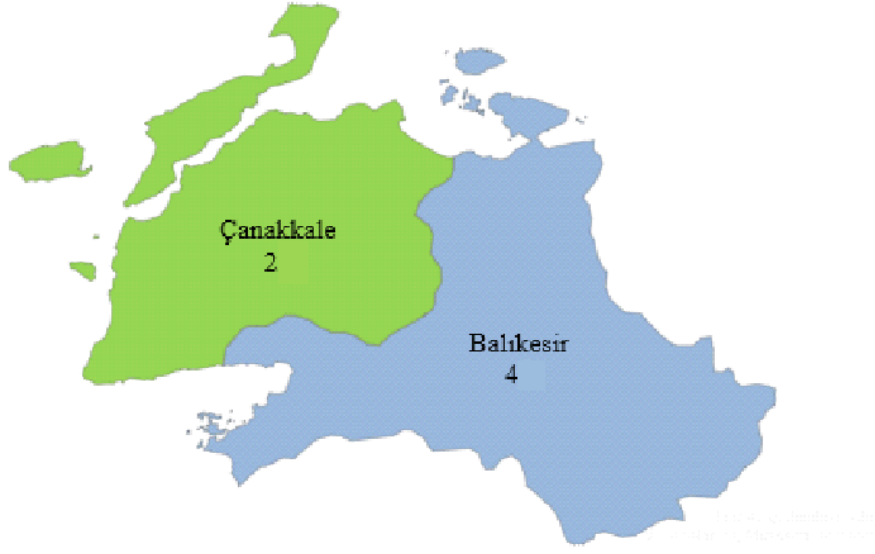
Bu raporda, çalışan sayıları ve işletmenin niteliği gibi verileri kapsayan bilgiler, mali destek programı uygulama dönemine ait bilgileri ve mali destek programından sonra oluşan değişiklikleri kapsayan soruların sorulduğu anket çalışmasının analizi yapılmıştır. Anket sorularının ilgililik, verimlilik, etki ve sürdürülebilirlik kriterlerini kapsayacak şekilde hazırlanmasına dikkat edilmiştir. Anket çalışmaları, mali destek yararlanıcılarına anket sorularının elektronik ortamda gönderilmesiyle başlamıştır. Sonrasında ise elektronik ortamda anket yanıtları alınmıştır. Toplamda yedi (bir adet sözleşme yararlanıcı talebi ile feshedilmiştir) projenin bulunduğu program kapsamında ankete dönüş yapan yararlanıcı sayısı üç olarak gerçekleşmiştir. Bu bakımdan, örneklem büyüklüğü olarak örnek uzayın sadece % 50'sinin çalışmada yer aldığını söylemek yerinde olacaktır.

Ayrıca, yapılan değerlendirmede, yararlanıcılar tarafından verilen cevaplar birebir yansıtılmış olup, tarafsızlık ve objektiflik kriteri de dikkate alınmıştır.

4. SONUÇLAR VE GENEL DEĞERLENDİRME

4.1. Desteklenen Kurum Analizi

Mali destek programına, 38 adet proje başvurusu yapılmış, yedi proje sahibi ile sözleşme imzalanmıştır. Program tamamlandığı an itibarıyla sadece bir projede fesih işlemi gerçekleşmiş olup, projelerin tamamlanma oranı % 86 olarak kayıtlara geçmiştir. Başarı ile tamamlanan projelerin dördü Balıkesir'de, iki tanesi de Çanakkale'de yürütülmüştür.

Grafik 1. Projelerin İller Bazında Dağılımı

Sözleşme imzalayan kurum niteliğini incelediğimizde ise; yedi adet kar amacı güden KOBİ olduğu görülmektedir.

Tablo 1. Destek Alan Kurum ve Kuruluşların Niteliği

Kurum/Kuruluş Niteliği	Adet	Yüzde, %
KOBİ	7	100

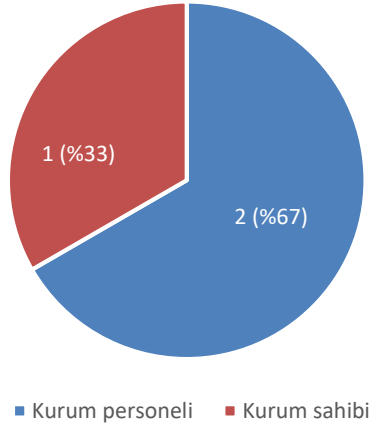
Destek alan projelerin faaliyet gösterdiği alanlar incelendiğinde ise, program niteliği gereği tamamının özel sektör işletmesi olduğu görülmektedir.

4.2. Program ve Süreç Analizi

Programla ilgili öncelikle proje yazımının kimler tarafından yapıldığı sorusuna cevap aranmıştır. Yapılan ankete göre projelerin % 67' si işletme personeli tarafından, % 33' ü işletme sahibi tarafından hazırlanmıştır. Danışman desteği alarak proje yazımı gerçekleşen proje olmaması, Bölgedeki kurum/kuruluşların proje yazma kültürü açısından yeterli altyapıya sahip olduğunu ve Ajansın bu alanda 2011 yılından itibaren yürütmüş olduğu faaliyetlerdeki katkısının önemli bir sonucu olduğu değerlendirilebilir.

1. Projenizi kim hazırladı?

3 yanıt

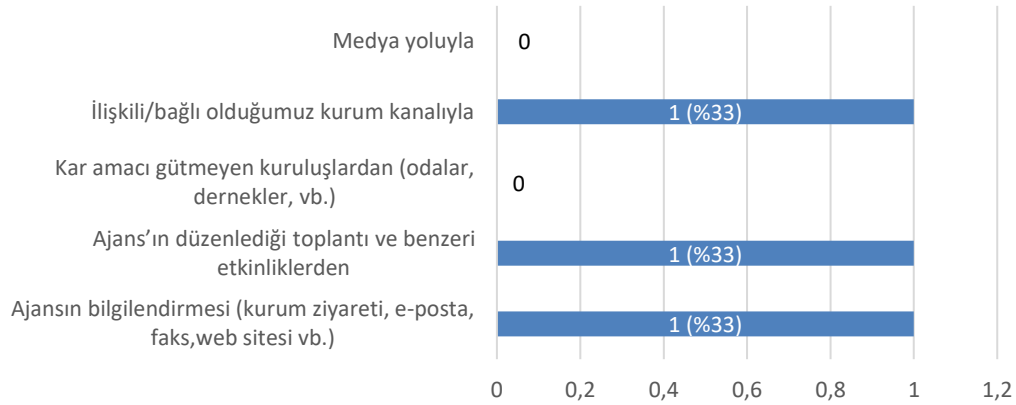

Grafik 2. Projeniz Kim Tarafından Hazırlandı

Başlıca Ajansın mali desteklerinden haberdar olma kanalları ise; % 33 Ajans'ın düzenlediği toplantı ve benzeri etkinlikler, %33 Ajans'ın bilgilendirmesi (kurum ziyareti, e-posta, faks, web sitesi vb.), % 33 ilişkili/bağlı olunan kurum tarafından yapılan bilgilendirmeler olarak belirtilmiştir. Yüksek oranda Ajans faaliyetleri ile verilen desteklerden haberdar olunması, Ajans'ın mali destek programlarını duyurma konusundaki etkinliğini göstermektedir. Ajans duyurularında, ilgili tüm kurumlara resmi yazı göndererek desteklerle ilgili bilgiye erişimi olabildiğince kolaylaştırmıştır.

2. Programdan nasıl haberdar oldunuz? (Birden fazla seçenek işaretleyebilirsiniz)

3 yanıt

Grafik 3. Ajans Desteklerinden Haberdar Olma Yolları

Turizmin Geliştirilmesi Mali Destek Programında, başvuru rehberinde belirtilen ve her proje kapsamında birden fazla bulunabilme durumu olan öncelikler;

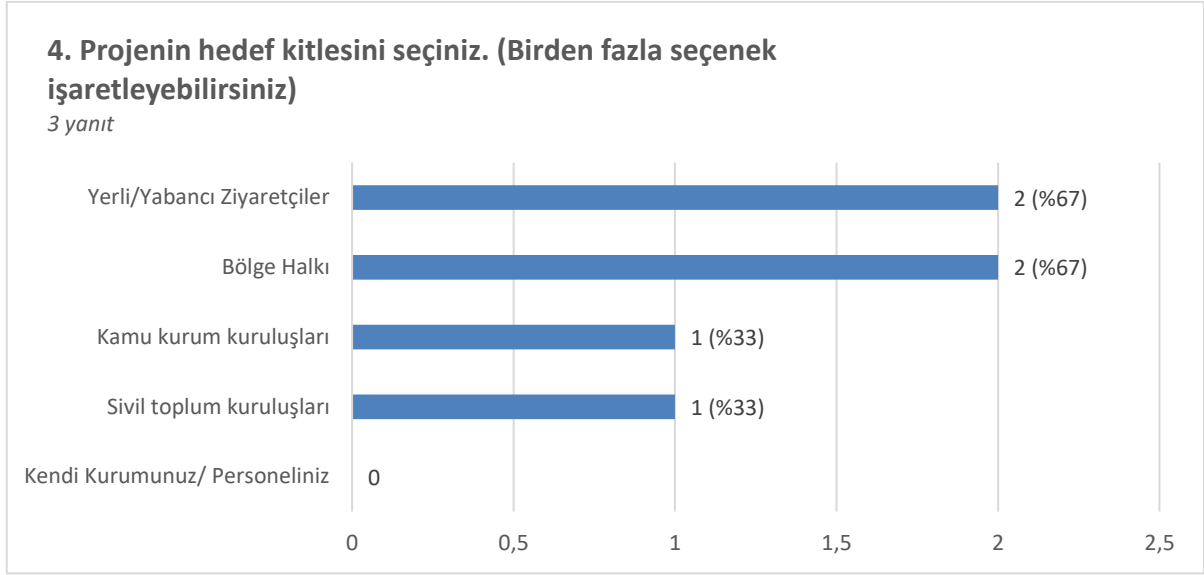
1. Termal turizm faaliyetleri gösteren işletmelerin hizmet kalitelerinin artırılması,
2. Turizm işletmelerinin etkin ve yenilikçi yöntemler ile alternatif turizm hizmet kalitelerinin artırılması,
3. Troas Bölgesi'nin destinasyon yönetimi yaklaşımıyla tanıtımı ve pazarlanması,

olarak belirlenmiştir. TR22 Bölgesindeki kurum ve kuruluşların bu programlara başvurma öncelikleri incelendiğinde, bütün yararlanıcıların 2.öncelik olan “Turizm işletmelerinin etkin ve yenilikçi yöntemler ile alternatif turizm hizmet kalitelerinin artırılması” önceliğinden başvuru yaptığı görülmektedir. Program kapsamında desteklenen yararlanıcıların kurumsal niteliği (KOBİ) düşünüldüğünde, oranların bu şekilde çıkması makul olarak karşılanmıştır. Belirtilen oranlar aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 2. Programlara Başvuru Öncelikleri

Öncelikler	Adet	Yüzde
Turizm işletmelerinin etkin ve yenilikçi yöntemler ile alternatif turizm hizmet kalitelerinin artırılması	3	100

Projenin hedef kitlesi ile ilgili olarak yararlanıcıların verdiği cevaba göre Bölge Halkı ve Yerli/Yabancı Ziyaretçilerin % 67 oranında seçilmesi ile projelerin büyük çoğunlukla ortak bir amaca yönelik olduğu sonucuna varılmıştır.

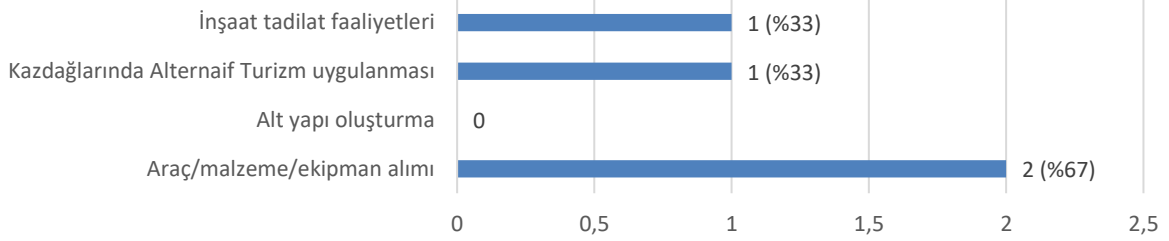
Grafik 4. Projenin Hedef Kitlesi

Projelerdeki belirlenen önceliklere ulaşmak için, yararlanıcıların bütçe kullanarak veya kendi imkanlarıyla gerçekleştirdikleri ekipman alımı, inşaat faaliyetleri, altyapı oluşturma gibi belli yöntemler bulunmaktadır. Bunu ölçmek adına sorulan soruya gelen cevaplar arasında % 67’lik payla ekipman/malzeme alımı ilk sırada gelmektedir.

Az sayıda uygulansa da önemli sayılabilecek faaliyetler içinde inşaat faaliyetlerinin olması da önemlidir. Yararlanıcılardan “Diğer” ile belirtilen seçeneğe projelerinin hedefe ulaşması için kullandıkları spesifik yöntemi belirtmesi istenmiş ve bir yararlanıcı “Kazdağları’nda Alternatif Turizm Uygulaması”nı hedefe ulaşmakta bir yöntem olarak belirlemiştir. Bahsi geçen her iki yöntem de % 33’lük bir paya sahiptir.

5. Projenin hedefine ulaşmak için kullandığınız yöntemi seçiniz. (Birden fazla seçenek işaretleyebilirsiniz)

3 yanıt

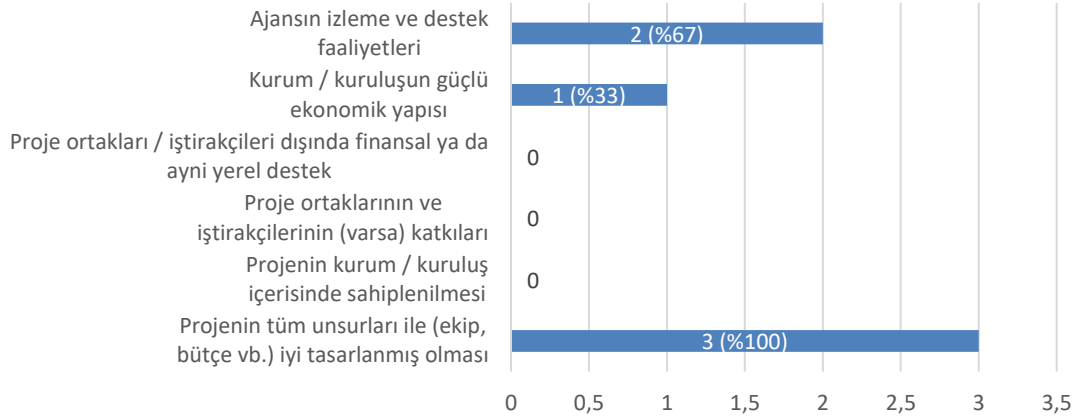
Grafik 5. Projenin Hedeflerine Ulaşmak İçin Kullanılan Yöntem

Proje hedeflerine ulaşmada en önemli etken yararlanıcıların tamamı tarafından projenin tüm unsurlarıyla iyi tasarlanması olarak belirtilmiştir. Yine yararlanıcıların yaklaşık % 67'si Ajansın izleme ve destek faaliyetlerinin ikinci planda etkili olduğunu belirtmiştir. Son olarak % 33'lük bir kesim de kurum / kuruluşun güçlü ekonomik yapısının etkili olduğunu belirtmiştir.

Proje ortakları / iştirakçileri dışında finansal ya da aynı yerel destek unsurunun tercih edilmemesinde yatan sebep eş finansman oranlarının düşük olması ve program kapsamında destek alan yararlanıcılar için Ajans dışında da fon gelirlerinin bulunması olarak yorumlanabilir. Ayrıca bu durum projelerin planlı bir şekilde tasarlandığını ve yürütüldüğünü de göstermektedir.

6. Projenizin hedeflere ulaşmasında aşağıdakilerden hangileri etkili olmuştur? (En önemli 3 tanesini işaretleyiniz)

3 yanıt

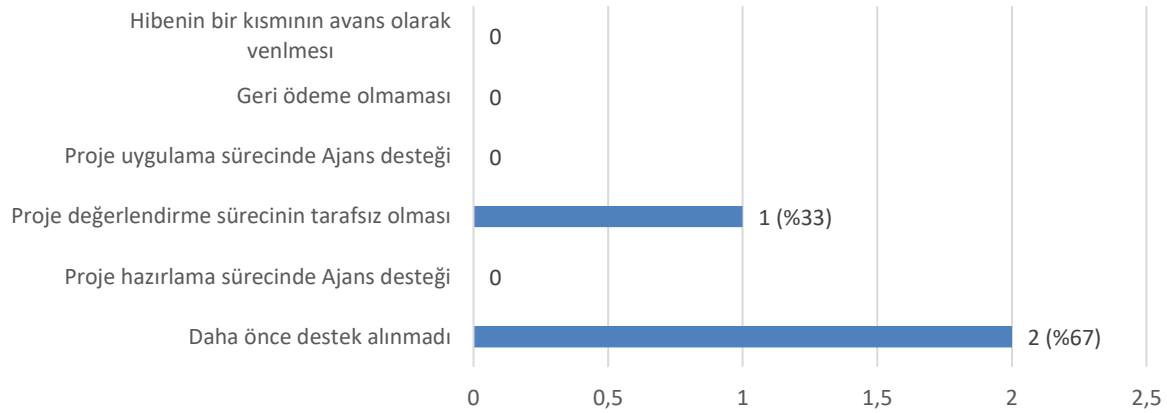

Grafik 6. Projenin Hedeflere Ulaşmasında Etkili Faktörler

Yararlanıcılara, diğer destek kurumlarından destek alma durumu ve destek alındıysa Ajans desteklerinin avantajları sorulmuştur. Anketlerden alınan cevapların %33'ünden Ajans'ın proje değerlendirme sürecindeki tarafsızlığının avantajlı olduğu bilgisi edinilmiştir.

7. Daha önce diğer kurumlardan destek aldıysanız GMKA desteklerinin diğer kurumların mali desteklerine göre faydaları nelerdir? (En önemli 3 tanesini işaretleyiniz)

3 yanıt

Grafik 7. Ajans Desteklerinin Diğer Kurumlara Göre Avantajları

Mali destekten yararlanmamış kurumlar, alınan destekle ilgili proje başvuru ve uygulama süreçleri hakkında yararlanıcılardan bilgi talep etmektedirler. Ankete katılan yararlanıcıların tamamı verdikleri bilgiler ile Ajans desteklerinin Bölge içinde ve dışında görünürlüğünün artmasına katkı sağlamıştır.

Tablo 3. Ajans Destekleri Hakkında Diğer Kurum/Kuruluşlara Bilgi Verilmesi

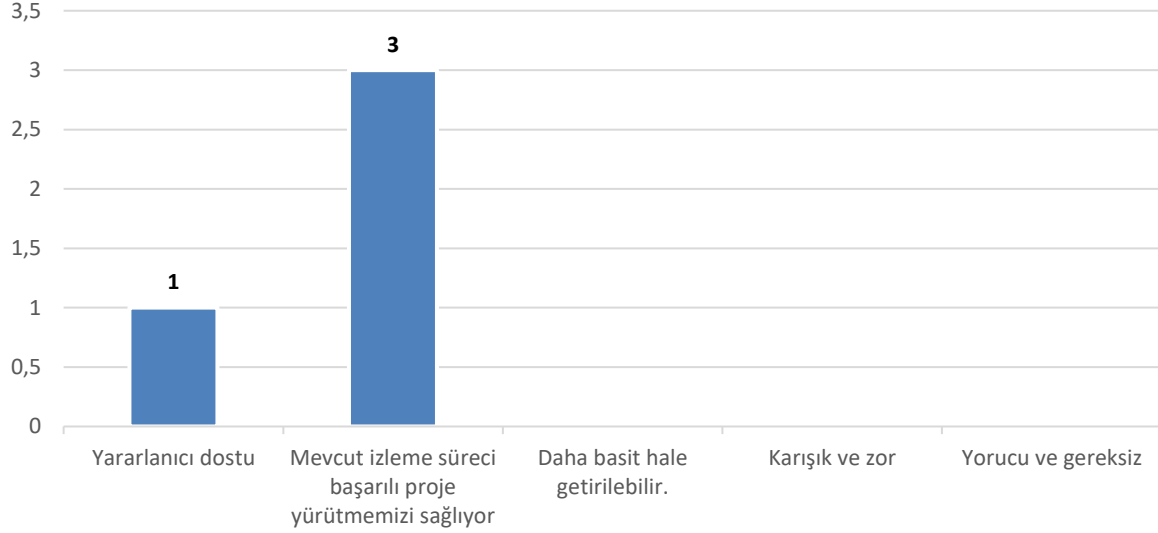
Ajans desteklerinden yararlanmayan kurumlara/firmalara Ajans destekleri hakkında bilgi verdiniz mi?	Adet	Yüzde
Evet	3	100
Hayır	0	0

Ankete katılan yararlanıcıların tamamı Ajansın uygulama dönemindeki izleme faaliyetlerini, başarılı proje yürütme sürecine katkı sağlayan süreçler olarak değerlendirmiştir. Yararlanıcılar proje uygulama sürecinde Ajansın yaklaşımını ise % 33 oranında “yararlanıcı dostu” bulduklarını

belirtmiştir. İzleme süreci ile ilgili olarak “daha basit hale getirilebilir”, “karışık ve zor” ile “yorucu ve gereksiz” seçenekleri herhangi bir yararlanıcı tarafından seçilmemiştir.

9. Ajansın proje izleme sürecini nasıl buldunuz? (Size uygun olan 2 tanesini işaretleyiniz)

3 yanıt

Grafik 8. Proje İzleme Sürecinin Değerlendirilmesi

Yararlanıcıların proje uygulama döneminde sözleşme değişikliği, kurumsal faktörler, görünürlük esasları, kendileri tarafından seçilen proje süresi gibi konularda zorlandığı gözlenmiştir. En çok zorlanılan hususu ölçmek adına yararlanıcılara bu durum sorulmuştur. Satın alma süreçleri ve bütçe yönetimi yararlanıcıların % 67'sini zorlamış ve yararlanıcıları en çok zorlayan husus olmuştur. Önceki yıllarda yürütülen KOBİ'lere yönelik desteklerde de, satın alma süreçlerinde zorlanılması normal olarak karşılanmış olmasından dolayı beklenen bir durumdur. Yine 2018 yılında kurdaki ani yükseliş, yararlanıcıları bütçe yönetimi konusunda zorlamıştır.

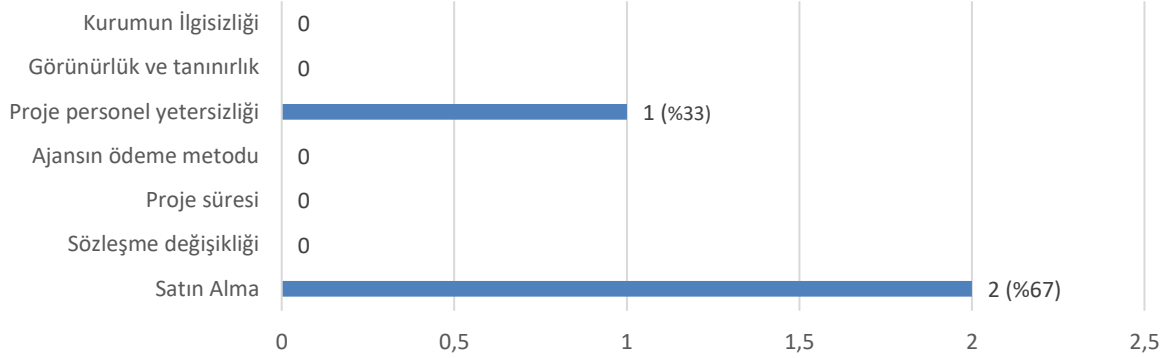
Yararlanıcıların % 33'ü proje personel yetersizliğinin zorlayıcı bir unsur olarak uygulama sürecinde karşılarına çıktığı konusunda görüş belirtmişlerdir.

Ajansın görünürlük konusundaki beklentileri, sözleşme değişikliği süreçleri, proje süresi, kurumun ilgisizliği ve Ajansın ödeme metodundan kaynaklı zorlanmalar ise hiçbir yararlanıcı tarafından dile getirilmemiştir.

10. Proje uygulama sürecinde sizi en fazla zorlayan

aşağıdakilerden hangisi oldu? (En önemli 3 tanesini işaretleyiniz)

3 yanıt

Grafik 9. Proje Uygulama Sürecinde Karşılaşılan Zorluklar

Yararlanıcılardan genel hatları itibariyle başvuru ve değerlendirme süreçlerine ait değerlendirme yapmaları istenmiştir. Yapılan değerlendirme sonucunda, Ajans desteklerinde başvuru belgelerine ulaşma, anlama ve istenilen bilgilerle birlikte gerekli belgeleri hazırlama süreçlerine ilişkin % 100 memnuniyet oranı olduğu görülmektedir. Başvuruların değerlendirilmesi sürecinde geçen sürenin makul bulunması noktasında memnuniyet oranı % 67 iken, projelerin yürütülmesi sürecinde sürenin makul bulunması oranı ise % 100 olarak gerçekleşmiştir.

Değerlendirme sonrası işleyen sözleşme süreçlerinin etkin işlediğini ve izleme döneminde talep edilen raporların makul yürütüldüğünü düşünenlerin oranı % 67 seviyesinde kalmıştır. Yararlanıcıların tamamı, tüm süreçlerde Ajansla olan iletişiminin ve Ajansın geri dönüşlerinin olumlu olduğunu belirtmiştir.

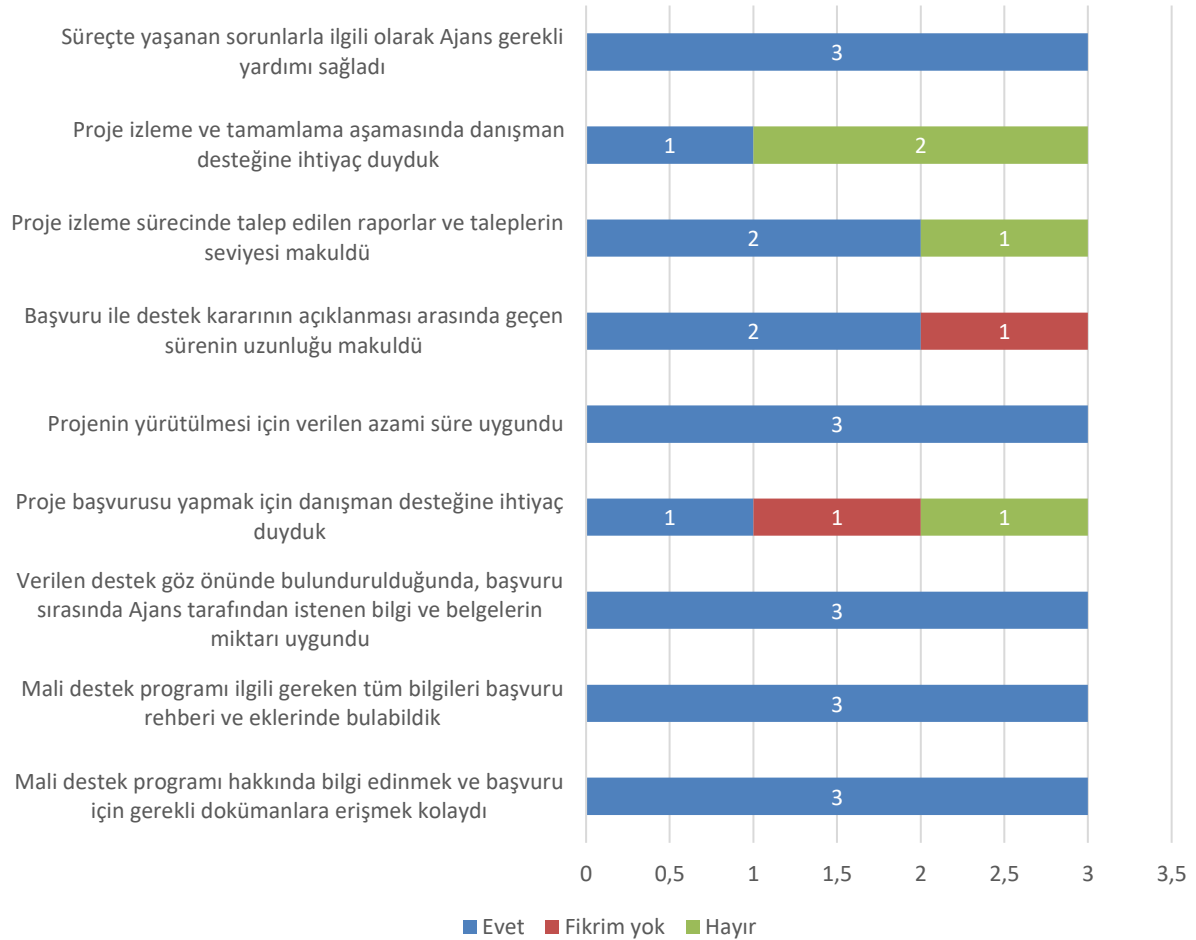
Yararlanıcıların sadece % 33'ü proje başvurusu ile izleme ve tamamlama aşamasında danışman desteğine ihtiyaç duyduğunu belirtmiştir. Proje süresi içinde yapılan ilk izlemelerde hemen hemen tüm yararlanıcılarla projenin kim tarafından hazırlandığı ve kimlerin projeyi takip edeceği konuları rutin olarak konuşulmaktadır. İlk izlemeler ve devam eden uygulama sürecinde kurum dışı danışman hizmeti kullanımı Ajans tarafından tespit edilmemiştir. Burada kastedilen danışman desteğinin izleme uzmanlarının desteği olduğunu söylemek mümkündür. Ajans uzmanları, projelerde danışman niteliğinde yönlendirmeler yaparak süreçleri kolaylaştırmıştır.

Tüm başvuru ve değerlendirme süreçleri genel olarak değerlendirildiğinde yüksek bir memnuniyet ortaya çıkmıştır. Bu durumu Ajansın bir başarısı olarak kabul etmek mümkündür, fakat

programın odaklanmış konu ve yararlanıcı grubu ile yürütülmüş olmasının bu durumdaki etkisinin oldukça yüksek olduğunu unutmamak gereklidir.

11. TGMDP’ de edindiğiniz deneyimler doğrultusunda, lütfen aşağıda yer alan ifadelerle katılıp katılmadığınızı, sizin için en uygun kutucuğu seçerek belirtiniz.

3 yanıt

Grafik 10. Kuruluşların Başvuru ve Değerlendirme Sürecine İlişkin Görüşleri

Projelerin tasarımı ve uygulama aşaması karşılaştırıldığında fiyat artışları nedeniyle proje bütçesinde de artışlar gerçekleşebilmektedir. Bu durum yararlanıcılara sorulduğunda, gerçekleşen bütçenin, planlanan bütçeden yüksek olduğunu düşünenlerin oranı % 67 olmuştur. Özellikle, kur farkı nedeniyle yüksek artışların gerçekleştiği döneme denk gelen projelerin bütçe yönetimi ve kaynak

bulma noktasındaki sıkıntıların çözülmesi adına Ajans proaktif bir yaklaşımla projelerde gerekli revizyonların yapılmasının önünü açmıştır ve benzeri programların diğer destek veren kurumlar tarafından iptal edildiği bir dönemde, projelerin sorunsuz tamamlanmasını sağlamıştır. Buna rağmen yapılan revizyonlar çoğu projenin planlanandan yüksek bir bütçe ile tamamlanmasını engelleyememiştir.

Tablo 4. Planlanan ve Gerçekleşen Bütçe Karşılaştırması

PROJENİZİN BÜTÇESİ PROJE ÖNERİSİNDEN PLANLANANLA KARŞILAŞTIRINCA NASIL GERÇEKLEŞTİ?	Adet	Yüzde
Planlanandan düşük	0	0
Planlananla aynı	1	33
Planlanandan yüksek	2	67

Program ve süreç analizi bölümünde, son olarak proje uygulama döneminde proje bütçesine ek yatırım yapıp yapılmadığı hususu incelenmiştir. Yararlanıcıların, tamamının ilave yatırım yapmaması, kurumların ileriki bölümlerde incelenecek olan Ajans desteği olmadan projeleri yapıp yapmayacağı konusunda da ciddi bir fikir veren doğrulama kaynağı olarak değerlendirilebilir.

Tablo 5. Projelerdeki Ek Yatırımlar

PROJE BÜTÇESİNE EK OLARAK YATIRIM YAPTINIZ MI? YAPTINIZ İSE TOPLAM MALİYETİ NEDİR?	Adet	Yüzde
Ek yatırım yapılmıştır.	0	0
Ek yatırım yapılmamıştır.	3	100

4.3. Program Sonrası Durum Analizi

Bu bölümde, program uygulama dönemi sonrasına ilişkin yararlanıcıların **davranışsal**, projelerin ise **etkililik ve sürdürülebilirlik** kapsamında meydana gelen değişimleri incelenecektir.

Anket sonuçları incelendiğinde, projenin yararlanıcılarda olumlu sayılacak uygulamalara ve davranışsal değişimlere yol açtığı söylenebilir. Bu değişimlerin başında % 100'lük oranla yararlanıcıların proje yazma konusunda bilgi ve yeteneğinin artması gelmektedir. Proje yazımı aşamasında yapılan mevcut durum analizi ve teknik şartname hazırlıkları ise yararlanıcıların %

33'ünün proje konusu alanda teknik bilgi ve yeteneklerinin artmasında katkı sağlamıştır. Yine yararlanıcıların % 33'ü kurum dışı işbirliklerinin güçlendiğini belirtmiştir. Bu da kurumsallık açısından önemli sayılacak bir gelişme olarak görülmüştür.

Faaliyet alanına giren sorunların tespit edilmesinde bilgi ve yeteneğinin arttığını belirten herhangi bir yararlanıcı ise bulunmamaktadır.

Tablo 6. Proje ile Elde Edilen Kurumsal Kazanımlar

BU PROJE KURUMUNUZDA NE TÜR YENİ VE FARKLI UYGULAMALARA, YAKLAŞIMLARA VE DAVRANIŞSAL DEĞİŞİMLERE YOL AÇTI?	Cevap Sayısı	Cevap Yüzdesi
Proje yazma ve yönetme konusunda bilgi ve yeteneğimiz arttı.	3	100
Projeyi ilgilendiren alanda teknik bilgi ve yeteneğimiz arttı.	1	33
Kurum dışı paydaşlarla iletişimimiz ve işbirliklerimiz güçlendi.	1	33
Faaliyet alanımıza giren sorunları tespit ve analiz etme yeteneğimiz arttı.	0	0

Ajans desteğinin projelerin gerçekleşmesine en doğrudan katkıyı ölçmek amacıyla hazırlanan soruya gelen cevaplarda, % 100 oranla projenin gerçekleşeceği sonucu ortaya çıkmıştır. Her ne kadar hayata geçirilmekte zorluk yaşanan fikirlerin hayata geçirilmesinde Ajans desteğinin ne denli önemli olduğu göz ardı edilmese de, yararlanıcıların tamamının kar amacı güden bir işletme olmasından kaynaklı projelerin bir şekilde tamamlanmak istenmesi normal karşılanmalıdır. Ayrıca yararlanıcıların Ajans dışında ulusal ve uluslararası fon kaynaklarını da es geçerek projeyi kendi kaynakları ile bitirmeye çalışacaklarını belirtmeleri Ajansın özel sektör projelerini destekleme oranının % 50 ile sınırlandırılmış olmasından da kaynaklandığı düşünülebilir.

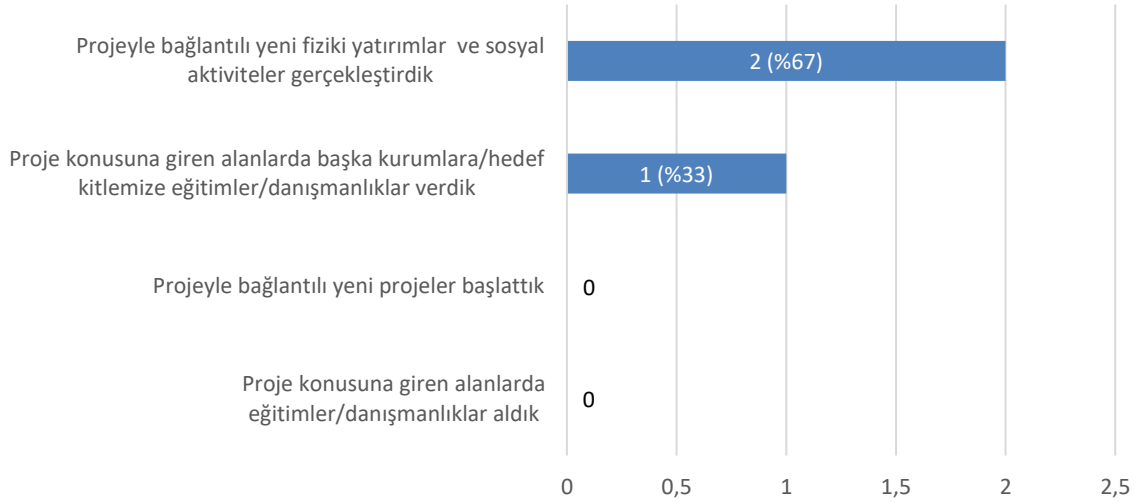
Tablo 7. Ajans Desteği Alınmamış Olması Durumunda Projenin Gerçekleştirilmesi

Ajans Desteği Alınmamış Olsaydı Projeler Hayata Geçer Miydi?	Adet	Yüzde
Bu projeyi yapmazdık	0	0
Bu projeyi daha sonra gerçekleştirebilirdik	1	33
Bu projeyi kendi kaynaklarımızla;		
Aynısını yapardık	2	67
Daha uzun sürerdi	1	33
Kapsamını/bütçesini daraltırdık	1	33
Uluslararası kaynaklarla gerçekleştirdik	0	0
Diğer kamu kaynaklarıyla gerçekleştirdik	0	0

Proje süresinde ve sonrasında da yararlanıcılar kaynak ayırarak, proje konusuyla ilgili faaliyetlerine devam etmiştir. Bu kapsamda verilen cevaplar incelendiğinde, projelerin en az % 67'sinde yeni projeler ve fiziki yatırım/sosyal aktiviteler gerçekleştirilmiştir. Projelerin % 33'ünde ise proje sonrasında proje konusundaki alanla ilgili başka kurumlara danışmanlık/egitim verilmiştir. Bu oranın diğer programlara kıyasla düşük kaldığını söylemek mümkündür. Yeni proje ve yatırım/sosyal aktivite gerçekleştirme oranlarının yüksek, danışmanlık/egitim verme/alma oranlarının ise düşük kalması, destek verilen kurumların tamamının kar amacı güden işletme niteliğinde olması açısından uyumlu olarak değerlendirilmiştir. İşletmelerin önceliği kendileri olduğundan ve özel sektörde rekabet ortamı söz konusu olduğundan, yeni yatırımlar ile almış oldukları desteğin üzerine koyarak karlılıklarını artırmayı ve faaliyetlerini genişleterek devam ettirmeyi amaçlamaktadırlar.

16. Bu proje sayesinde proje bütçesinin dışında finansal kaynak ayırarak başka hangi girişimlerde bulundunuz?

3 yanıt

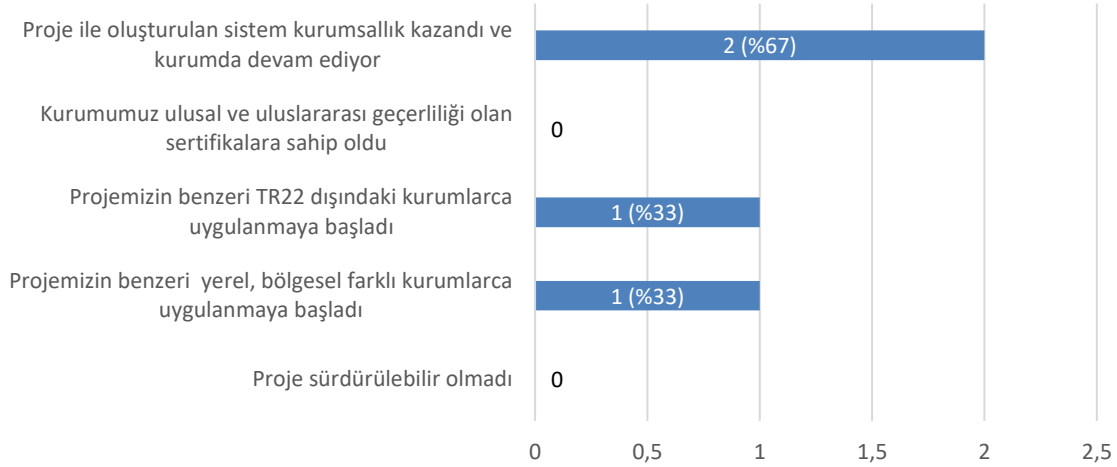

Grafik 11. Proje Bütçesi Dışında Finansal Kaynak Ayırılarak Yapılan Faaliyetler

2018 Turizmin Geliştirilmesi Mali Destek Programı kapsamında tamamlanan projelerde, yararlanıcıların % 67'si proje ile oluşan sistemsel bütünlüğün kurumsal bir şekilde devam ettiğini iletmıştır. Yararlanıcıların % 67'si ise projenin benzerinin Bölge içinde ve Bölge dışındaki kurumlar tarafından yapıldığı bilgisini vermiştir. Yararlanıcılar arasında proje sonrasında sertifikasyon anlamında yatırımların devam ettiğini ve projenin sürdürülebilir olmadığını düşünenler ise yoktur.

17. Projenin sürdürülebilirliğine ilişkin aşağıdakilerden size en uygun olan 2 tanesi hangileridir?

3 yanıt

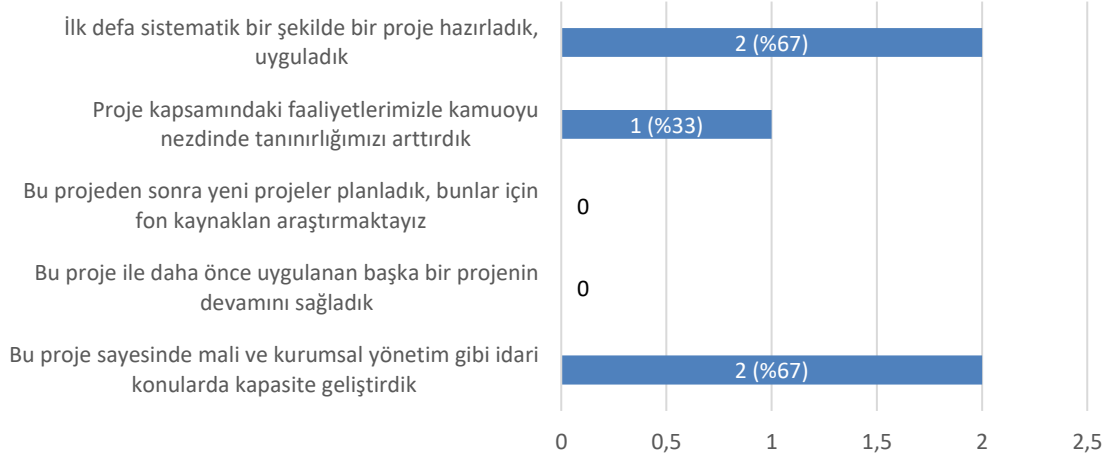

Grafik 12. Projenin Sürdürülebilirliği

Proje ile ilgili yorumlama yapılması istenen sorudan çıkan sonuçlara göre, yararlanıcıların % 33'ü proje faaliyetleri ile kamuoyunda bilinirliklerinin arttığını düşünmektedir. Yaklaşık % 67 oranında, ilk defa sistematik bir proje uygulanarak mali ve kurumsal konularda kapasite gelişimi yaşandığı dile getirilmiştir. Yapılan proje ile daha önceden uygulanan bir projenin devamını sağladıklarını düşünen ve yeni projeler için fon arayışı olduğunu belirten herhangi bir yararlanıcı bulunmamaktadır.

18. Projeye ilişkin aşağıdaki yorumlardan uygun olanları önemine göre sıralayınız. (En önemli 2 tanesini işaretleyiniz)

3 yanıt

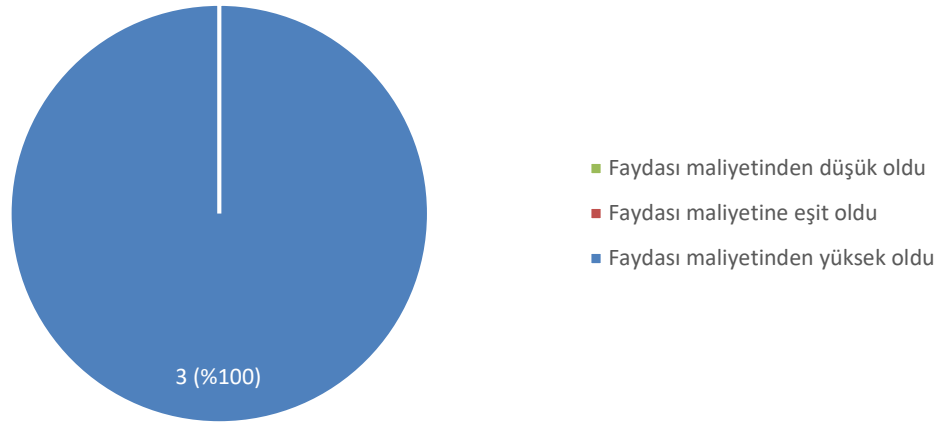
Grafik 13. Projeye İlişkin Yorumlar

Programların tamamlanmasıyla birlikte geçen sürenin ardından fayda / maliyet ölçümü adına yararlanıcı değerlendirmeleri de dikkate almaya değer bulunmuştur. Fayda / maliyet oranının mevcut şartlarda optimum düzeyde ölçülmesinin yolu, bu sorunun doğrudan projeyi uygulayanların kanaatlerinin baz alınmasıyla olacaktır. Yararlanıcıların tamamı projelerin faydasının maliyetinden yüksek olduğunu belirtmiştir. Faydasının maliyetine eşit olduğuna olduğunu ve faydasının maliyetinden düşük olduğunu düşünen yararlanıcı ise bulunmamaktadır. Fayda / maliyette elde edilen

yüksek oran, kar amacının ön planda olduğu destek programları için normal karşılanabilir. Çünkü fayda / maliyet oranının yüksek olması istenen bir durum olarak değerlendirilmektedir.

19. TGMDP projenizin sağladığı faydayı maliyetle karşılaştırdığınızda size göre şu ifadelerden hangisi doğrudur?

3 yanıt

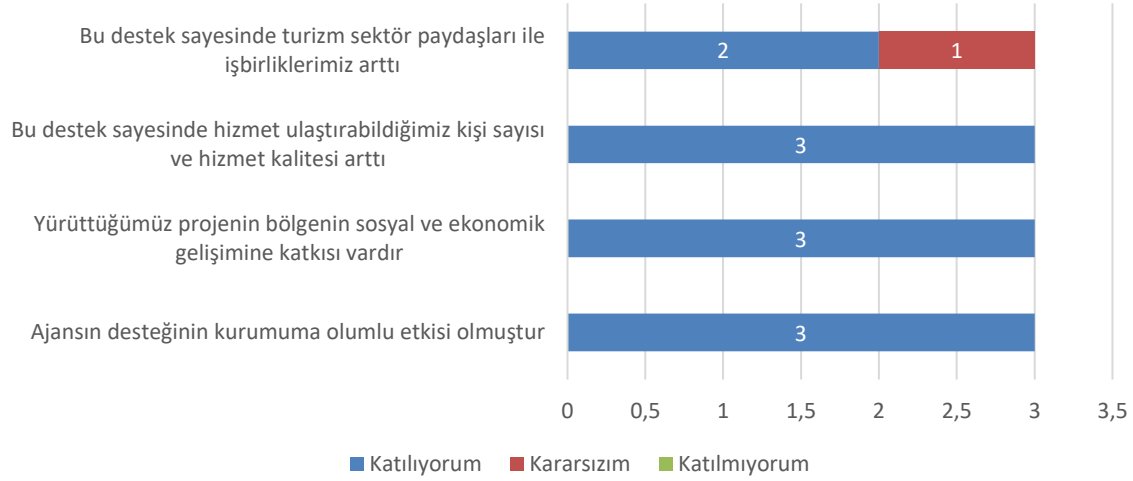
Grafik 14. Fayda / Maliyet Analizi

Program sonrası kayda değer nitelikte olan ve incelenmesi gereken hususlardan biri de çok boyutlu katkıların incelenmesidir. Bu bağlamda öncelikle projenin işletmeye katkısının olup olmadığı sorgulanmış ve tüm yararlanıcılardan olumlu yanıt alınmıştır. Projelerinin Bölgenin sosyal gelişimi açısından gözlenebilir katkısı olduğunu düşünenlerin oranı ile hizmet kalitesinin arttığını düşünenlerin ve programın Bölgedeki istihdamın artmasına katkı sağladığını düşünenlerin oranı da % 100 olarak gerçekleşmiştir. Son olarak programın önceliklerinden biri olan turizm sektörü ile iş birliklerinin arttığını düşünenlerin oranı da % 67 gibi azımsanamayacak seviyelerdedir. Bu bilgiler, programın farklı

boyutlarda katkılarının olduğu tespitinin yararlanıcıların büyük çoğunluğu tarafından da teyit edildiğini göstermektedir.

20. Aşağıdaki görüşlerden uygun seçeneği işaretleyiniz.

3 yanıt

Grafik 15. Projelerin Çok Boyutlu Katkıları

Projenin çıktılarını ifade eden en önemli sonuçlar sırasıyla aşağıdaki tabloda belirtilmiştir. Bu soruda birden fazla seçim yapma hakkı verilmiştir ve yüksek miktarda yararlanıcı tarafından seçilen en önemli sonuçlar Bölge halkının istihdamı ve kurumda sunulan hizmetlerde yenilikçi yöntemler ile alakalı olmuştur.

Tablo 8. Projelerin En Önemli Sonuçları

PROJENİN SONUÇLARINI İFADE EDEN EN ÖNEMLİ İLK BEŞ SEÇENEĞİ İŞARETLEYİNİZ.	Adet
Bölge halkının istihdamı ve istihdam olanakları arttı.	2
Kurumumuzda sunulan hizmetlerde yenilikçi yöntemler devreye girdi.	2
Daha önce uygulanmayan yeni hizmet türlerini devreye sokup uyguladık	1

Kar amacı güden yararlanıcıların hibe aldığı program olan Turizmin Geliştirilmesi Mali Destek Programı kapsamında projelerin elde edilen gelirlere yönelik katkısı da bir diğer inceleme konusu

olmuştur. Yararlanıcıların tamamının gelir elde ettiğini belirtmesi ve özellikle proje sonrası dönemde pandemiye denk gelmesine rağmen gelirlerinin artması önemli bir husus olarak göze çarpmıştır.

Tablo 9. Projelerin Gelir Elde Etme Durumuna Etkisi

PROJE İLE OLUŞTURULAN ALTYAPI SONUCUNDA GELİR ELDE ETTİNİZ Mİ?	Adet
Evet, mevcut kurum yapımız üzerinden gelir elde ettik	3
Proje tamamen altyapının geliştirilmesi / oluşturulması içerikliydi. Dolayısıyla gelir elde edilmedi.	0
Henüz gelir elde edemedik ancak bu yönde adımlar atıyoruz.	0

Program kapsamında işletmelerde sunulan yeni hizmetler aşağıdaki tabloda gösterilmektedir.

Tablo 10. Sunulan Yeni Hizmetler

Çıktı Sektör	Hizmet
Turizm	- Sörf hizmet kapasitesinin artırılması, - Alternatif Turizm kapsamında Kazdağlarında Bungalov evlerde konaklama hizmeti, - Müşteri sayısının ve müşteri memnuniyetinin artırılması

5.BULGULARIN DEĞERLENDİRİLMESİ VE ÖNERİLER

2018 Turizmin Geliştirilmesi Mali Destek Programında sözleşme imzalanan projelerin büyük kısmında projede belirtilen hedeflerin yakalandığı, bazılarında hedefin çok üstüne çıkıldığı, bazı projelerde ise hedefin biraz altında kalındığı görülmüştür. Ajans, projelerin tamamlanmasıyla ilgili olarak üstüne düşenin fazlasını yapmıştır ve yararlanıcı memnuniyetini en üst seviyede tutmuştur. Mevzuatla ilgili sınırlamalar haricinde genel olarak talepler karşılanmış ve Ajans ilgili yardımı sağlamıştır.

Program süresinin üzerinden geçen 3 yıla yakın bir sürenin ardından, projelerin sürdürülebilir olduğu, birçok projede ilgili faaliyetlerin devam ettiği görülmüştür. Ankette alınan cevaplar neticesinde, projelerde ciddi anlamda katma değer sağlayan hizmetlerin devam ettiği ve bunda Ajans desteğinin önemli bir katkı sağladığı belirtilmiştir. Her ne kadar yararlanıcıların tamamının Ajans desteği olmadan da aynısını yapacağını belirtse de yararlanıcıların projelerle birlikte kazandığı proje

kültürü de düşünüldüğünde, Ajans desteğinin yararlanıcılarda önemli sayılabilecek davranışsal ve sürdürülebilirliğini sağlanmış bir etki meydana getirdiği söylenebilir.

Turizmin Geliştirilmesi Mali Destek Programında yararlanıcıların hemen hemen hepsi, projelerin başından sonuna kadar geçen süreci faydalı ve etkili bir süreç olarak değerlendirmiştir. Projelerin en çarpıcı şekilde özetlenmesi istenen soruda en belirgin göze çarpan cevaplar ise; proje yürütmenin zor, yorucu fakat sonuçlarına değer olduğudur. Birçok yararlanıcı tarafından proje kapsamında yapılan işlemlerin ve sunulan hizmetlerin vermiş oldukları emeklerin karşılığı olduğu yönünde görüş bildirilmiştir.

Yukarıda belirten etkilerle birlikte bazı projelerde Ajans'tan talep edilen ve farklı bakış açıları getiren yorumlar olmuştur. Önceki yıllara oranla bu tür taleplerde ciddi azalmalar mevcuttur. Öneri şeklinde gelen bu talepler genel hatlarıyla aşağıda belirtilmiştir.

Öneriler

- a. Kazdağları Bölgesinin Uluslararası alanda tanınırlık ve bilinirliği açısından dijital desteklerin verilmesi,
- b. İstihdamı artırıcı desteklerin artırılması,

Hazırlayan

Halil BİLGİL

Dr. Emrah BOZKURT

PİDB Uzman

PİDB Başkanı

Onaylayan

Onur ADIYAMAN

Genel Sekreter

7. GÜNEY MARMARA KALKINMA AJANSI 2018 TURİZMİN GELİŞTİRİLMESİ MALİ DESTEK PROGRAMI ETKİ ANALİZİ ANKETİ

...../...../2024

A. DESTEK PROGRAMI HAKKINDA

1. Projenizi kim hazırladı?	☐ Kurum personeli ☐ Kurumun merkez teşkilatı ☐ Diğer (Lütfen belirtiniz).....
2. Programdan nasıl haberdar oldunuz?	☐ Ajans'ın düzenlediği toplantı ve benzeri etkinliklerden ☐ Ajansın bilgilendirmesi (kurum ziyareti, e-posta, faks,web sitesi vb.) ☐ Kar amacı gütmeyen kuruluşlardan (odalar, dernekler, vb.) ☐ İlişkili/bağlı olduğumuz kurum kanalıyla ☐ Medya yoluyla
3. Projenizin, 2018 TGMDP hibe programında yer alan öncelikleri nelerdir?	☐ Termal turizm destinasyonlarının geliştirilmesi yönetimi ve turizme kazandırılması ☐ Kültür turizm destinasyonlarının geliştirilmesi yönetimi ve turizme kazandırılması
4. Projenin hedef kitlesini seçiniz. (Birden fazla seçenek işaretleyebilirsiniz)	☐ Kendi Kurumunuz/ Personeliniz ☐ Sivil toplum kuruluşları ☐ Kamu kurum kuruluşları ☐ Bölge Halkı ☐ Yerli/Yabancı Ziyaretçiler

5. Projenin hedefine ulaşmak için kullandığınız yöntemi seçiniz. (Birden fazla seçenek işaretleyebilirsiniz)	☐ Araç/malzeme/ekipman alımı ☐ İnşaat tadilat faaliyetleri ☐ Alt yapı oluşturma ☐ Diğer (Lütfen belirtiniz).....
6. Projenizin hedeflere ulaşmasında aşağıdakilerden hangileri etkili olmuştur? (Önem derecesine göre sıralayınız.)	☐ Projenin tüm unsurları ile (ekip, bütçe vb.) iyi tasarlanmış olması ☐ Projenin kurum / kuruluş içerisinde sahiplenilmesi ☐ Proje ortaklarının ve iştirakçilerinin (varsa) katkıları ☐ Proje ortakları / iştirakçileri dışında finansal ya da aynı yerel destek ☐ Kurum / kuruluşun güçlü ekonomik yapısı ☐ Ajansın izleme ve destek faaliyetleri
7. Daha önce diğer kurumlardan destek aldıysanız GMKA desteklerinin diğer kurumların mali desteklerine göre faydaları nelerdir? (En önemli 3 tanesini işaretleyiniz.)	☐ Daha önce destek alınmadı. ☐ Geri ödeme olmaması ☐ Proje hazırlama sürecinde Ajans desteği ☐ Proje uygulama sürecinde Ajans desteği ☐ Hibenin bir kısmının avans olarak venlmesi ☐ Proje değerlendirme sürecinin tarafsız olması
8. Ajans desteklerinden yararlanmayan kurumlara Ajans destekleri hakkında bilgi verdiniz mi?	☐ Evet ☐ Hayır
9. Ajansın proje izleme sürecini nasıl buldunuz? (Size uygun olan 2 tanesini işaretleyiniz)	☐ Yararlanıcı dostu ☐ Karışık ve zor ☐ Mevcut izleme süreci başarılı proje yürütmemizi sağlıyor. ☐ Daha basit hale getirilebilir. ☐ Yorucu ve gereksiz
10. Proje uygulama sürecinde sizi en fazla zorlayan	☐ Satın Alma

aşağıdakilerden hangisi oldu ? (En önemli 3 tanesini işaretleyiniz)	☐ Görünürlük ve tanınırlık ☐ Proje personel yetersizliği ☐ Sözleşme değişikliği ☐ Proje süresi ☐ Kurumun İlgisizliği ☐ Ajansın ödeme metodu																																											
11. TGMDP' de edindiğiniz deneyimler doğrultusunda, lütfen aşağıda yer alan ifadelerle katılıp katılmadığınızı, sizin için en uygun kutucuğu seçerek belirtiniz.	<table border="1"> <thead> <tr> <th></th> <th>Evet</th> <th>Fikrim Yok</th> <th>Hayır</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Mali destek programı hakkında bilgi edinmek ve başvuru için gerekli dokümanlara erişmek kolaydı.</td> <td>☐</td> <td>☐</td> <td>☐</td> </tr> <tr> <td>Mali destek programı ilgili gereken tüm bilgileri başvuru rehberi ve eklerinde bulabildik.</td> <td>☐</td> <td>☐</td> <td>☐</td> </tr> <tr> <td>Verilen destek göz önünde bulundurulduğunda, <u>başvuru sırasında</u> Ajans tarafından istenen bilgi ve belgelerin miktarı uygundu.</td> <td>☐</td> <td>☐</td> <td>☐</td> </tr> <tr> <td><u>Proje başvurusu yapmak</u> için danışman desteğine ihtiyaç duyduk.</td> <td>☐</td> <td>☐</td> <td>☐</td> </tr> <tr> <td>Projenin yürütülmesi için verilen azami süre uygundu.</td> <td>☐</td> <td>☐</td> <td>☐</td> </tr> <tr> <td>Başvuru ile destek kararının açıklanması arasında geçen sürenin uzunluğu makuldü.</td> <td>☐</td> <td>☐</td> <td>☐</td> </tr> <tr> <td>Proje izleme sürecinde talep edilen raporlar ve taleplerin seviyesi makuldü.</td> <td>☐</td> <td>☐</td> <td>☐</td> </tr> <tr> <td><u>Proje izleme ve tamamlama</u> aşamasında danışman desteğine ihtiyaç duyduk.</td> <td>☐</td> <td>☐</td> <td>☐</td> </tr> <tr> <td>Süreçte yaşanan sorunlarla ilgili olarak Ajans gerekli yardımı sağladı.</td> <td>☐</td> <td>☐</td> <td>☐</td> </tr> </tbody> </table>					Evet	Fikrim Yok	Hayır	Mali destek programı hakkında bilgi edinmek ve başvuru için gerekli dokümanlara erişmek kolaydı.	☐	☐	☐	Mali destek programı ilgili gereken tüm bilgileri başvuru rehberi ve eklerinde bulabildik.	☐	☐	☐	Verilen destek göz önünde bulundurulduğunda, <u>başvuru sırasında</u> Ajans tarafından istenen bilgi ve belgelerin miktarı uygundu.	☐	☐	☐	<u>Proje başvurusu yapmak</u> için danışman desteğine ihtiyaç duyduk.	☐	☐	☐	Projenin yürütülmesi için verilen azami süre uygundu.	☐	☐	☐	Başvuru ile destek kararının açıklanması arasında geçen sürenin uzunluğu makuldü.	☐	☐	☐	Proje izleme sürecinde talep edilen raporlar ve taleplerin seviyesi makuldü.	☐	☐	☐	<u>Proje izleme ve tamamlama</u> aşamasında danışman desteğine ihtiyaç duyduk.	☐	☐	☐	Süreçte yaşanan sorunlarla ilgili olarak Ajans gerekli yardımı sağladı.	☐	☐	☐
	Evet	Fikrim Yok	Hayır																																									
Mali destek programı hakkında bilgi edinmek ve başvuru için gerekli dokümanlara erişmek kolaydı.	☐	☐	☐																																									
Mali destek programı ilgili gereken tüm bilgileri başvuru rehberi ve eklerinde bulabildik.	☐	☐	☐																																									
Verilen destek göz önünde bulundurulduğunda, <u>başvuru sırasında</u> Ajans tarafından istenen bilgi ve belgelerin miktarı uygundu.	☐	☐	☐																																									
<u>Proje başvurusu yapmak</u> için danışman desteğine ihtiyaç duyduk.	☐	☐	☐																																									
Projenin yürütülmesi için verilen azami süre uygundu.	☐	☐	☐																																									
Başvuru ile destek kararının açıklanması arasında geçen sürenin uzunluğu makuldü.	☐	☐	☐																																									
Proje izleme sürecinde talep edilen raporlar ve taleplerin seviyesi makuldü.	☐	☐	☐																																									
<u>Proje izleme ve tamamlama</u> aşamasında danışman desteğine ihtiyaç duyduk.	☐	☐	☐																																									
Süreçte yaşanan sorunlarla ilgili olarak Ajans gerekli yardımı sağladı.	☐	☐	☐																																									
12. Projenizin bütçesi proje önerisinde planlananla karşılaştırılınca nasıl gerçekleşti?	☐ Planlanandan düşük ☐ Planlananla aynı ☐ Planlanandan yüksek																																											
13. Destek aldığınız bütçe kalemleri haricinde ek olarak yatırım yaptınız mı? Yaptınız ise toplam maliyeti nedir?	☐ Ek yatırım yapılmıştır. (..... TL) ☐ Ek yatırım yapılmamıştır.																																											

B. PROGRAM / PROJE SONRASI BİLGİLER

14. Bu proje kurumunuzda ne tür yeni ve farklı uygulamalara, yaklaşımlara ve davranışsal değişimlere yol açtı?	☐ Proje yazma ve yönetme konusunda bilgi ve yeteneğimiz arttı. ☐ Projeyi ilgilendiren alanda teknik bilgi ve yeteneğimiz arttı. ☐ Kurum dışı paydaşlarla iletişimimiz ve işbirliklerimiz güçlendi. ☐ Faaliyet alanımıza giren sorunları tespit ve analiz etme yeteneğimiz arttı. ☐ Diğer (lütfen belirtiniz)																														
15. Ajans desteği almamış olsaydınız sizce şunlardan hangisi olurdu?	☐ Bu projeyi yapmazdık. ☐ Bu projeyi daha sonra gerçekleştirebilirdik. ☐ Bu projeyi diğer finansal kaynaklarla yapardık. ☐ Kendi kaynaklarımızla ☐ Aynısını yapardık. ☐ Daha uzun sürerdi ☐ Kapsamını / bütçesini daraltırdık.. ☐ Uluslararası kaynaklar (AB, Dünya Bankası vb.) ☐ Diğer kamu kaynakları																														
16. Bu proje sayesinde proje bütçesinin dışında finansal kaynak ayırarak başka hangi girişimlerde bulundunuz?	☐ Projeye bağlantılı yeni fiziki yatırımlar ve sosyal aktiviteler gerçekleştirdik. ☐ Projeye bağlantılı yeni projeler başlattık. ☐ Proje konusuna giren alanlarda eğitimler/danışmanlıklar aldık. ☐ Proje konusuna giren alanlarda başka kurumlara/hedef kitlemize eğitimler/danışmanlıklar verdik. ☐ Diğer (lütfen belirtiniz)																														
17. Projenin sürdürülebilirliğine ilişkin aşağıdakilerden size en uygun olan 2 tanesi hangileridir?	☐ Proje ile oluşturulan sistem kurumsallık kazandı ve kurumda devam ediyor. ☐ Projemizin benzeri yerel, bölgesel farklı kurumlarca uygulanmaya başladı ☐ Projemizin benzeri TR22 dışındaki kurumlarca uygulanmaya başladı ☐ Kurumumuz ulusal ve uluslararası geçerliliği olan sertifikalara sahip oldu ☐ Proje sürdürülebilir olmadı																														
18. Projeye ilişkin aşağıdaki yorumlardan uygun olanları önemine göre sıralayınız. (En önemli 2 tanesini işaretleyiniz)	☐ Bu proje ile daha önce uygulanan başka bir projenin devamını sağladık ☐ İlk defa sistematik bir şekilde bir proje hazırladık, uyguladık ☐ Bu projeden sonra yeni projeler planladık, bunlar için fon kaynakları araştırmaktayız. ☐ Bu proje sayesinde mali ve kurumsal yönetim gibi idari konularda kapasite geliştirdik. ☐ Proje kapsamındaki faaliyetlerimizle kamuoyu nezdinde tanınırlığımızı arttırdık.																														
19. TGMDP projenizin sağladığı faydayı maliyetle karşılaştırdığınızda size göre şu ifadelerden hangisi doğrudur?	☐ Faydası maliyetinden yüksek oldu. ☐ Faydası maliyetine eşit oldu. ☐ Faydası maliyetinden düşük oldu.																														
20. Aşağıdaki görüşlerden uygun seçeneği işaretleyiniz: 1. Kesinlikle katılıyorum 2. Katılıyorum 3. Kararsızım 4. Katılmıyorum 5. Kesinlikle katılmıyorum	<table border="1"> <thead> <tr> <th></th> <th>1</th> <th>2</th> <th>3</th> <th>4</th> <th>5</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Ajansın desteğinin kurumuma olumlu etkisi olmuştur.</td> <td>☐</td> <td>☐</td> <td>☐</td> <td>☐</td> <td>☐</td> </tr> <tr> <td>Yürüttüğümüz projenin bölgenin sosyal ve ekonomik gelişimine katkısı vardır.</td> <td>☐</td> <td>☐</td> <td>☐</td> <td>☐</td> <td>☐</td> </tr> <tr> <td>Bu destek sayesinde hizmet ulaştırabildiğimiz kişi sayısı ve hizmet kalitesi arttı.</td> <td>☐</td> <td>☐</td> <td>☐</td> <td>☐</td> <td>☐</td> </tr> <tr> <td>Bu destek sayesinde turizm sektör paydaşları ile işbirliklerimiz arttı.</td> <td>☐</td> <td>☐</td> <td>☐</td> <td>☐</td> <td>☐</td> </tr> </tbody> </table>		1	2	3	4	5	Ajansın desteğinin kurumuma olumlu etkisi olmuştur.	☐	☐	☐	☐	☐	Yürüttüğümüz projenin bölgenin sosyal ve ekonomik gelişimine katkısı vardır.	☐	☐	☐	☐	☐	Bu destek sayesinde hizmet ulaştırabildiğimiz kişi sayısı ve hizmet kalitesi arttı.	☐	☐	☐	☐	☐	Bu destek sayesinde turizm sektör paydaşları ile işbirliklerimiz arttı.	☐	☐	☐	☐	☐
	1	2	3	4	5																										
Ajansın desteğinin kurumuma olumlu etkisi olmuştur.	☐	☐	☐	☐	☐																										
Yürüttüğümüz projenin bölgenin sosyal ve ekonomik gelişimine katkısı vardır.	☐	☐	☐	☐	☐																										
Bu destek sayesinde hizmet ulaştırabildiğimiz kişi sayısı ve hizmet kalitesi arttı.	☐	☐	☐	☐	☐																										
Bu destek sayesinde turizm sektör paydaşları ile işbirliklerimiz arttı.	☐	☐	☐	☐	☐																										

21. Projenin sonuçlarını ifade eden en önemli ilk 2 seçeneği işaretleyiniz	☐ Daha önce uygulanmayan yeni hizmet türlerini devreye sokup uyguladık. ☐ Hedef kitlemizin farkındalık ve bilinç düzeyini artırdık ☐ Bölge halkının istihdamı ve istihdam olanakları arttı ☐ Kurumumuzda sunulan hizmetlerde yenilikçi yöntemler devreye girdi. ☐ Kısa vadede etkisi olmamıştır.
22. Proje ile oluşturulan altyapı sonucunda gelir elde ettiniz mi?	☐ Evet ☐ Mevcut döner sermayemiz üzerinden gelir elde ettik. ☐ Hayır ☐ Proje tamamen altyapının geliştirilmesi / oluşturulması içerikliydi. Dolayısıyla gelir elde edilmedi. ☐ Henüz gelir elde edemedik ancak bu yönde adımlar atıyoruz. ☐ Diğer (lütfen belirtiniz)
23. Projenizin tamamlanmasıyla üretmeye başladığınız ürün/hizmet nedir? (Birden fazla ise gelir getirenler veya getirmeyenler şeklinde sınıflandırınız.)	
24. Projenizin hazırlık aşamasından bugüne kadar olan süreci en kısa ve çarpıcı şekilde tarif ediniz.	
25. GMKA, kurumunuzun ve hedef kitlenizin ihtiyaçlarına daha iyi cevap verebilmek için başka ne tür destekler/yardımlar sağlayabilir?	